

Одним із ефективних методів практичного застосування знань учнями на уроках правознавства є аналіз і розв'язання правових ситуацій. При застосуванні цього методу ситуативного навчання інформація подається учням як проблема, знання здобуваються ними в результаті активної роботи, що включає добір необхідної інформації, її аналіз з різних позицій, висунення гіпотез, формулювання висновків і варіантів розв'язання ситуації.

З усіх тем розділу «Конституційне право» найбільший потенціал для практичного застосування знань учнів через розв'язання правових ситуацій мають такі теми як «Громадянство України», «Права, свободи і обов'язки людини і громадянина», «Народовладдя в Україні», «Місьцеве самоврядування в Україні», адже саме до цих тем можна дібрати ситуації, учасниками яких будуть не лише органи влади, а й фізичні та юридичні особи, що наближатиме учнів до реального життя.

Практичне застосування знань на уроках правознавства є одним із компонентів процесу оволодіння учнями знаннями, вміннями та навичками. При практичному застосуванні знань відбувається глибше і міцніше засвоєння нових знань, які що стають оперативними і дієвими.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти. – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>
2. Концепція профільного навчання в старшій школі. – Електронний ресурс. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/4827/
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; За ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.: іл.
4. Ратушняк С., Ремех Т. Правознавство (профільний рівень) : програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи / Ратушняк С.П., Ремех Т.О. – Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2010. – С. 49-95.
5. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник / О.Ф.Фрицький. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 536 с.

Маковій В.А.

викладач,

Могилів-Подільський монтажньо-економічний коледж

ВЕРНІСАЖ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ

Як зробити заняття ефективним? Зміни, що відбуваються в освіті так чи інакше торкаються практично всіх аспектів функціонування

навчальних закладів. Але, незважаючи на це, основною формою роботи залишається навчальне заняття (урок).

Лекційно-семінарська система має глибокі історичні корені, однак вона практично не зазнала істотно змін з моменту її створення. Лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття, консультації та практика з обраної спеціальності як і раніше залишаються провідними формами навчання в рамках лекційно-семінарської системи.

Що таке урок? Ще Я. Коменський навчання розглядав як спільну діяльність учителя й учнів. Побудова системи навчання можлива лише за умови, коли на учіння як діяльність учня вироблена конкретна точка зору.

Я. Коменський і К.Ушинський (який фактично розробив теорію уроку у вітчизняній педагогіці) виходили з того, що учіння – це здобуття знань з різних наук і формування вмінь виконувати різноманітні завдання та застосовувати знання на практиці. Знання трактувалися як чуттєві уявлення, а також як поняття та їх системи. Основні компоненти учіння, на думку вчених, – розуміння, заучування на пам'ять, мовна й зовнішня маніпулятивно – ручна дія.

Отже, урок – це організаційна форма навчання, яка забезпечує навчання, виховання й розвиток постійного складу учнів упродовж визначеного проміжку часу на основі вивчення конкретної і однакової для всіх теми. Поєднання раціонального й емоційного як з боку вчителя, так і з боку учня.

Істинний урок – це робота розуму й серця. Посилення уваги до формування системи знань і їх системності через удосконалення структури знань, і на цій основі виявлення інтересу до системно-розвивального навчання.

Творчий урок для викладача – це урок, на якому організовано творчу діяльність студентів, які самостійно створюють новий для себе продукт знання, систему дій, метод досягнення, тощо.

Творчий урок для студента – це заняття, на якому студенти для особистих потреб і мотивів формують цілі діяльності, організовують адекватну цим цілям діяльність.

Для того, щоб викликати у студентів особисту потребу в «створенні» нового для себе продукту діяльності, необхідно поставити їх у таку ситуацію, вихід з якої неможливий без цього продукту. Для забезпечення творчого характеру заняття викладач має обрати продукт, який студенти створять на занятті, скласти його характеристику, добрати і створити засоби, необхідні для організації творчої діяльності студентів, скласти план цієї діяльності, реалізувати його, здійснити кореговану діяльність. Викладач має встановити, які з елементів діяльності (цілі, предмет, засоби, програми дій) дати студентам у «готовому» вигляді, а які студенти повинні «створити» самостійно.

Розробка нового продукту вимагає колективних зусиль. Продукт формується в ході обговорення одержаних усіма результатів. Оцінка якості створеного продукту має проходити на тому ж занятті, через його застосування.

Для формування у ВНЗ I-II р.а. не просто кваліфікованого спеціаліста, а творчої особистості, необхідно дати кожному студенту змогу для самореалізації, саморозвитку й самовиховання. Це можна здійснити за умови використання в навчальному процесі активних методів, які розвивають у майбутніх спеціалістів уміння самостійно здобувати знання, формувати творчу активність, розкривати професійно-пізнавальні потреби та інтереси, набувати навичок виконувати поставлені задачі, працювати в колективі. Б.Жебровський зазначає: «Хочеш пізнати світ – грай з дітьми!».

Сучасний урок – це ефективне заняття, де активізована розумова діяльність студентів, де викладач постійно вдосконалює відомі методи роботи, шукає засоби, які б сприяли глибокому засвоєнню матеріалу. Урок! До нього найпильніша увага. Його гостро й справедливо критикують. Але критикою справі не зарадиш. Реконструкція уроку передбачає створення, висунення і осмислення нових ідей, упровадження сучасних технологій.

Щоб оновити урок, потрібно добре зважити всі за і проти, старе і нове. Для істин не існує терміну придатності. Навіть такі неперевершені знавці педагогіки, як Й.Ф. Гербарт, Й.Г. Песталоцці, К.Д. Ушинський, обережно змінювали навчальні технології, навіть думки не допускаючи про легковажну реконструкцію класичної системи.

Досліджувати дидактичні закономірності з кожним днем усе важче, ціна кожної нової крихти об'єктивного знання стрімко зростає. Та іншого виходу немає, якщо ми хочемо завтра вчити краще, ніж сьогодні, мусимо піднятися в розумінні процесу на найвищий щабель.

Сьогодні діяльність викладача спрямована не на засвоєння студентами інформації, а нову організацію свідомості дитини, розвиток її комунікативних здібностей, мислення, уміння висловлювати свою точку зору.

Шляхи створення ефективного заняття:

I. Звичайно, успіх заняття, емоційне почуття кожного навчального процесу залежить від того, як його зустрінуть, від атмосфери в групі. Щоб створити приязну, теплу атмосферу, кожний учасник має назвати власну позитивну рису, яка розпочинається з тієї ж літери, що і його ім'я. Допоможе в цьому вправа «Самопрезентація». Наприклад: «Я справедлива Світлана», «Я вольова Валентина», «Я серйозний Сергій» (Усі учасники виконують поставлене завдання). Коли самі себе презентують, то побачать що кожному притаманна певна риса характеру. Гармонії у спілкуванні ми досягнемо тільки за умови виконання правил

співпраці. Основні правила співпраці такі: 1) висловлюватися стисло; 2) слухати і чути; 3) бути толерантними; 4) бути позитивними;

II. Усі ми розуміємо, що XXI століття ставить нові вимоги уроку – основні форми навчання й виховання. Мало хто пам'ятає, що слово «урок» означає не проміжок часу, а визначений обсяг роботи. Тривалість уроку може бути різною, доки не вичерпаються всі завдання. «Виконати урок» – значить виконати завдання, а не відсидіти належний час. До речі, той, хто багато, напружено й захоплено працює, утомлюється менше того, хто нудьгуючи, чекає на дзвінок. Саме праця головна на уроці. Але недостатньо виділити ознаки ефективного уроку, необхідно знати фактори (причини), які впливають на його результативність. Отже, ефективність заняття залежить від: 1) майстерності педагога; 2) доступності інформації; 3) уміння педагога спілкуватися; 4) активної роботи студентів; 5) організованості та дисциплінованості студентів; 6) конкретності мети; 7) емоційності атмосфери; 8) технічних засобів навчання; 9) результативності.

III. Найважливіша умова підвищення якості занять – урізноманітнення методів і прийомів навчання, видів завдань, які виконують студенти. Будь-яка одноманітність, зрештою, породжує в дітей відчуття перевантаження. Воно виникає не стільки від великої кількості завдань, їх складності, скільки від одноманітності. «Усіма можливими засобами потрібно запалити в дітях гаряче прагнення до знань та навчання» – вважав Ян Амос Коменський. Ми захоплюємося нашою наукою, але як повернути до неї молодь? Класичний метод – здивувати, вразити. У кожній сфері можна знайти захоптиву, повчальну сторону й подати цікаво.

IV. При цьому, одним із невід'ємних елементів будь-якого уроку повинна бути мотивація навчальної діяльності студентів, адже основне у педагогічному мистецтві викладача-уміння спонукати, а не примушувати.

Мотивація – це так звані психічні явища, що спонукають до виконання тієї або іншої дії, вчинку, що визначають активність особистості та її спрямованість на досягнення запланованого результату. Досвід свідчить, що люди досягають більшого, якщо вони самі можуть сформулювати мету. Джаннетт Вос рекомендує проводити гру «Станція ДЧЦМЗ» (Для Чого Це Мені Знадобиться). Ця гра дає можливість учасникам, які працюють у парах, розказати один одному і викладачу, що вони сподіваються одержати від цього заняття (теми), дня чи навчального року. За допомогою вправи «Метод ПРЕС» можна підготувати захист однієї з інтерактивних технологій для здійснення мотивації навчальної діяльності. Правила виконання вправи «Метод ПРЕС»: Я вважаю, що...; Тому, що...; Наприклад...; Отже... Сучасні дослідження в галузі освіти доводять, що традиційно навчання з

найпоширенішими лекційними і запитальними методами не підходять більшості студентам. Вони по різному сприймають, обробляють, відтворюють, класифікують та застосовують знання. Одні відчують глибоко, а інші осмислюють тощо.

V. Кожен спосіб сприйняття та засвоєння інформації має свої переваги та недоліки. Тому навчання має бути пристосованим до індивідуальних потреб студентів, що вимагає від викладача різних підходів у навчанні. Від уроків, де в центрі уваги стоїть викладач, слід переходити до занять, де студенти самі доходять висновків з допомогою педагога. Важлива активна роль студентів на занятті.

Студент – це особистість з усіма її позитивними і негативними виявами характеру, які не завжди можна передбачити. І тільки конкретна інтелектуальна праця мобілізує і дисциплінує студента. Найголовніше, ставтеся до студентів так, як би ви хотіли, щоб вони ставилися до вас. Викладача поважають, якщо він поважає студентів. Підготувати і провести ефективне заняття непросто. Для цього потрібно багато знати й уміти, мати сильне бажання, відповідально ставитися до своїх обов'язків, а найважливіше – вийти на новий рівень педагогічного мислення. Реалізація прагнення провести завтрашній урок краще від сьогоднішнього починається з підготовки, а обґрунтованість намірів визначають її наслідки.

Отже, ефективне заняття – не просто справа. Тому завжди потрібно пам'ятати вислів В.О.Сухомлинського «Урок перше вогнище, зігрівшись біля якого, людина прагне стати мислителем»

Я бажаю Вам розуміти кожного студента, щоб вони шанобливо ставилися до Вас. Пам'ятайте, що завжди викладач-особистість, за якою студенти перевіряють свої життєві позиції. Щастя Вам на педагогічній ниві!

Список використаної літератури:

1. Підласий І.П., Продуктивний педагог: настільна книга вчителя / І.П. Підласий. – Х: Вид. група «Основа», 2010 – 360 с.
2. Савченко О.Я., Нова доба шкільної освіти // Підручник XXI ст. – 2003. – № 1-4 – С. 30-39.
3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям / В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1984. – 292 с.
4. Аналіз уроку / упоряд. Н. Мурашко. – К.: Шкільний світ, 2008.
5. Бочарова С.П. Психология и память. Теория и практика учебной работы. – Х.: Гуманитарный центр, 2 007. – 384 с.